

A KARMESTER ÉS AZ „ÁRNYÉKA”
Felix Karolus új filmje, Senta Berger 80. születésnapjára

"An seiner Seite"

ZDF MONTAG, 10. MAI 2021, 20:15 UHR
ARTE FREITAG, 7. MAI 2021, 20:15 UHR

Ein Film von Felix Karolus mit Senta Berger, Peter Simonischek, Thomas Thieme, Florian Karlheim, Antje Traute, Marlene Morreis, Petra Michelle Nérrette, René Dumont, Laila Padotzke, Katrin Anne Heß, Andrea Beblo Krause u.v.a

[An seiner Seite | Fernsehfilm der Woche | ZDF – YouTube \(5:01\)](#)

(A film előzetese)

A 2021. május 13-án nyolcvanadik születésnapját betöltő, Bécsben világra jött, méltán világhírű színésznő, *Senta Berger* úgy kapott most a szakmai sorstól méltó születésnapi ajándékot, hogy mi, nézők is gazdagabbak leszünk, az ő nem mindennapi „jutalomjátékának” köszönhetően. Azaz, *Felix Karolus* rendező *An seiner Seite (Az ő oldalán)* című filmje jóvoltából. Ennek az érzelmekben és humorban egyaránt bővelkedő, s a jóformán minden zenei témájú mozit

¹ *Petrőczi Éva József Attila-díjas költő, író, műfordító, irodalomtörténész, publicista, a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott egyetemi docense

megkísértő érzelgestől maradéktalanul mentes filmnek én magyarul ugyanazt a címet adnám, amit itt olvasható jegyzetemnek: *A karmester és az „Árnyéka”*.

Senta Beger (An seiner Seite)

A történet, úgy vélem, korántsem egyedi: egy, évtizedekig a világban bolyongó sztár-karmester, Walter Kler úgy dönt, hogy pályafutását megkoronázandó visszatér első szakmai sikerei városába, Münchenbe, ahol ugyancsak vezető dirigens lesz, de már legfeljebb szerényebb és nyugodtabb, bajorországi léptékben. Az ünnepezt Kler karmester úr nem magányos farkas, *an seiner Seite*, vagyis az ő oldalán évtizedek óta ott áll még idős korában is gyönyörű felesége, Charlotte, (*Senta Berger!*) aki valamikor ígéretes zongoraművész volt, s egy Csajkovszkij zongoraversennyel (valószínű, hogy a b-mollal!) első helyezést nyert. Walter (*Peter Simonischek* visszafogott, hiteles alakítása!) azonban a „két dudás egy csárdában” szereposztást nem tűrő muzsikusok, vagy általában művészek prototípusa. Egykori művésztársa és egyben élete párja évtizedeken keresztül nem egyéb számára, mint Árnyék, (igaz, határozott és sugárzó egyéniségének köszönhetően nagybetűs Árnyék!) hol házvezetőnő és mesterszakács, hol titkárnő, meg egyszemélyes „költöztető vállalat”. Vagy éppen az anyaság és nagymamaság minden örömét feláldozni kénytelen asszony. A karmester férj, apa és nagyapa narcisztikus viselkedésének köszönhetően lánya. Viola, s unokája, Lisa is lemond arról, hogy tehetséges csellistaként a közönség elé lépjen. Egyszerűen azért, mert a „sikeres muzsikus” fogalma mindkettejük számára a hivatásnak alárendelt emberséget, a fájdalmasan elhanyagolt családi kapcsolatokat jelenti.

Senta Berger és Peter Simonischek (An seiner Seite)

[An ihrer Seite - Weltstar Senta Berger – ZDFheute \(21:58\)](#)
(A film előzetese)

Mahler „alkotó pavilonja” (Steinbach am Attersee)

A filmet nézve újra meg újra a Gustav Mahler-Alma Mahler házasság jutott az eszembe, a férj minden zavaró tényezőtől elkülönített kerti „alkotó pavilonjával”, s azzal a szomorú ténnyel, hogy a tehetséges Alma zenei hagyatéka mindössze ötvenkét! percnyi kompozíció, semmi több. Természetesen, ettől függetlenül, eszemben sem volt a Charlotte-Walter kapcsolatot feminista ketrecbe tuszkolni; számtalanszor találkoztam már fordított szereposztással, amikor egy bármely művészeti ágban brillírozó asszony tekintette minden családtagját saját karrierje engedelmes statisztáinak.

Amikor az idős házaspár Amerikából visszaköltözik Münchenbe, a szépséges Bogenhausen villanegyedbe, (amelyről mindjárt a „Regenbogen”, azaz „szivárvány” szó juthat az ember eszébe) Charlotte abban bízik, hogy emberségesebb vágányra zökken az életük, s lányával és unokájával igazi családdá forrhatnak össze. A saját tehetségébe belebódult Walter azonban alig néhány nappal hazatelepülésük után elvállalja, hogy ismét útra kel New Yorkba, közelebről a „Met”-be, a világhírű Metropolitanbe, ahová azért kapott meghívást, hogy Wagner „Ring”-jének betanításával és dirigálásával tovább aranyozza saját hírnevét.

Az első néhány, magányban, sok munkában tengő-lengő, és családegyesítési küszködő nap során a gyökértelen Charlotte váratlanul nagyon sok szeretetre, emberségre talál egy nemrég megözvegyült úszómester, Martin Scherer személyében. A zömök, alacsony és kopaszodó *Thomas Thieme* ebben a nem látványos, ám annál rokonszenvesebb szerepben valósággal „lejátssza a vászonnól/képernyőről” a daliás, magabiztos, elegáns és dús „karmestersörényét” bőszen lobogtató *Peter Schimonischek*-et.

A film igazi sztárja azonban a Charlotte szerepét alakító abszolút főszereplő, a nyolcvanadik születésnapját ünneplő *Senta Berger*, Josef Berger zenész és Therese Jany tanárnő leánya, aki színészi tanulmányai előtt egy nagyon muzsikaközeli művészetnek, a balettnek szentelte az életét. Az Ausztriában és Németországban keringő legenda szerint szép nevét – Anschluss ide, Hitler oda – Wagner *A bolygó hollandi*-jának rokkapörgető, szerelmére várakozó hősnője után kapta az ünnepezt színésznő. Senta Bergerről Magyarországon kevéssé közismert, hogy a hatvanas-hetvenes években hol németül, hol angolul slágereket is énekelt. A *Music und Memories* című lemezen szóló (és bizony meglehetősen „helyiérdekű”) slágereket, a *Reiner Schöne und Senta Berger* című korongon pedig kettősöket, még hozzá angolul. Ezekből a lemezekből nem igazán derül ki Berger zsigeri kötődése a zenéhez, a film néhány különösen szép, emlékezetes és fájdalmas jelenetéből azonban annál inkább. Többek között abban a néhány pillanatban, amikor ez a nyolcvanévesen is sugárzóan szép teremtés ízületi gyulladástól eltorzult ujjáival (amelyeket már mintegy tíz éve versbe írtam!) játszani próbál a zongorán. Továbbá egy másik, hasonlóan keserves közjáték során,

amikor a házaspár egy, az asszony számára idegen impresszáriót, s egy ifjú sztárzongorista lányt lát vacsorára. A férj ekkor durván és türelmetlenül félbeszakítja felesége néhány halk, bemutatkozó mondatát, amelyben saját zongorista múltját emlegeti. Méghozzá egy nyegle és lenéző, „Hagyjuk, ez most nem tartozik ide!” mondattal.

Senta Berger 1975-ben

[Senta Berger - Music And Memories \(2:08\)](#)

[Reiner Schöne und Senta Berger 1969 \(3:28\)](#)

Annak, hogy Senta Berger zenében gazdag családi kisvilágban, környezetben nőtt fel, van egy közvetett jele is. Nem beszél ugyan bécsi tájszólásban, de ritka szépségű és gazdag dallamvilágú németiségének összetéveszthetetlen osztrák színei vannak. Ez a kifinomult beszédmód és hangtani tökéletesség nyilvánvalóan a muzsika közvetett hatása.

A kiválóan megkomponált, zenei epizódokkal is szépen illusztrált filmek csak egy bökkenője van: a „jó-volna-ha-igaz-lenne” befejezés, amikor a derék és igazán nem szívtipró, csak emberi szóra vágyó úszómesterre féltékeny férj csapot-papot, Met-et otthagy, hazarohan, s menteni próbálja a szerelemből és a családi életből mindazt, ami menthető. Egy bizonyos: a német TV-csatornákon a 2021-es év folyamán nyilván végig vándorló filmet szívből tudom ajánlani mindazoknak, akik nagyra becsülik Senta Berger tehetségét, s akiket érint, vagy egyszerűen csak érdekel a művészvilág és a civil élet közötti kapcsolatok minden nehézsége, de ugyanakkor esélye és öröme is!

PETRŐCZI ÉVA
IRÍGYSÉGFÉLE

*„Nem, ön még nem öreg. Nekem mindig ilyen
Gyöngéd lesz teste, szép marad színe szemének.”*

G. Rudolf Wecherlin 17. századi német költő

Gyöngéd test, szőlőszín szemek –

akár a versben;

A régi hölgy most visszatért.

Nincs kétség: Senta Berger ez,

Georg Rudolf sok szép szava

majd' négyszáz év után betelt.

Színésznők: filmvásznon pillanat-virágok.

Esendő lepke mindahány.

De Senta Berger szépsége virágzik,

fáradt kezei sok-sok kín-bogán

látszanak meg csupán az évek,

ám ifjú mégis minden villanása.

Őt nézem, s téged kérlek,

aláhullni ne hagyj még

a végső fakulásba.